

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

Rješenje

**Po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv gospodarskog subjekta Javno
Poduzeće Komunalno d.o.o. Žepče**

Sarajevo
ožujak, 2022. godine

Broj: UP-01-26-2-015- 12 /21
Sarajevo, 14.03.2022. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka c), članka 48. stavak (1) točka b), a u svezi sa člankom 10. stavak (2) točka d), Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-01-26-2-015-2/21 od 15.09.2021. godine protiv gospodarskog subjekta JP Komunalno d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72230 Žepče, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 101. (stotinuprvoj) sjednici održanoj dana 14.03.2021. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt JP Komunalno d.o.o Žepče, zloupotrijebio vladajući položaj na tržištu distribucije toplotne energije u Gradu Žepče, primjenom članka 16. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine te primjenom Pravilnika o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacijom centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine kojim su propisani uvjeti izdvajanja tarifnog kupca iz toplinskog sustava kao i obveza plaćanja svih troškova osim troškova energije za tarifne kupce kojima je odobreno izdvajanje iz toplinskog sustava, što predstavlja uvjetovanje drugoj strani da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, sukladno sa odredbama članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.
2. Nalaže se gospodarskom subjektu JP Komunalno d.o.o. Žepče:
 - da u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja da izmijeni Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacijom centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine na način da se odredbe istih usklade sa točkom 1. izreke, te da u ostavljenom roku dostavi dokaze o izvršenju istog.
 - da u roku od 60 (šezdeset) dana predloži novu Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem, te da prijedlog iste dostavi Konkurencijskom vijeću na mišljenje.
3. Izriče se novčana kazna JP Komunalno d.o.o Žepče, zbog kršenja odredbi iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u točki 1. ovog Rješenja, u visini od 5.000,00 KM (pettisuća i 00/100 KM), sukladno sa odredbom članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovog Rješenja.

4. Ukoliko JP Komunalno d.o.o Žepče ne uplati izrečenu novčanu kaznu iz točki 3. u ostavljenom roku, ista će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
5. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće BiH je dana 12.10.2020. godine, pod brojem: 01-26-10-209-1/20 zaprimilo podnesak fizičke osobe H.H., u svezi odbijanja zahtjeva za isključenje sa centralnog grijanja od strane pružatelja te usluge gospodarskog subjekta Javno Poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Žepče (daljnje u tekstu: JP „Komunalno“).

U predmetnom zahtjevu se od Konkurencijskog vijeća traži da pomogne fizičkoj osobi H.H. u borbi za ostvarivanje prava. Fizička osoba H.H. je zbog nemogućnosti plaćanja troškova grijanja zbog male penzije, više puta pismeno obraćao JP „Komunalno“ sa zahtjevom da ga isključe sa sustava centralnog grijanja. Dalje se navodi da JP „Komunalno“ držeći monopol i ponašajući se monoplistički, zanemaruje zahtjeve za isključenje i prava podnositelja zahtjeva, u čemu ih podržava Sud Žepče i Kantonalni sud Zeničko dobojskog kantona, što se vidi iz Presude u korist JP „Komunalno“. Podnositelj prijave navodi da ga ovakvim ponašanjem gore navedene institucije stvaljaju u dužničko ropstvo i tjeraju da plaća nešto što mu je neprihvatljivo, kao što su usluge grijanja, troškove suda, i troškove odvjetnika. Navodi se i da Podnositelj prijave i JP „Komunalno“ nemaju zaključen ugovor o pružanju usluge centralnog grijanja, te da samim tim ne postoji nikakav obligacioni odnos. Prema navedenom, Institucije i JP „Komunalno“ krše zakone zdrave konkurencije i na nezakonit način sprečavaju pravo na izbor.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je dana 15.01.2021. godine aktom broj: 01-26-10-209-2/20 obratio JP „Komunalno“ d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72 230 Žepče pri čemu je zatraženo da se dostavi primjerak važećeg ugovora sklopljenog sa fizičkom osobom za zagrijavanje stambene jedinice i gospodarskim subjektom za zagrijavanje poslovnog prostora; važeći cjenovnik po kome naplaćujete uslugu centralnog grijanja; da precizira područje u kojem vrši isporuku toplotne energije na nivou Općine Žepča kao i procjenu koliko je njihov tržišni udjel, te da navedu da li se još neki gospodarski subjekt bavi pružanjem usluge centralnog grijanja na području Općine Žepče; broj korisnika i broj potpisanih ugovora za uslugu centralnog grijanja (posebno odvojiti stambene, poslovne i samostojeće objekte); da pojasne pod kojim uvjetima korisnik usluge može da se isključi sa sustava centralnog grijanja, da dostave propise koji reguliraju navedenu djelatnost, kao i informaciju pod kojim uvjetima se korisnik može isključiti sa sustava daljinskog grijanja.

JP „Komunalno“ d.o.o. se na traženo očitovalo dana 25.01.2021. godine podneskom broj: 01-26-10-209-2/20 i dostavilo Konkurencijskom vijeću slijedeće informacije:

Usluge isporuke toplotne energije se vrše na užem gradskom području Žepča (centralni dio grada), te da na području Općine Žepče ne postoji niti jedan drugi isporučitelj toplotne energije. Usluge centralnog grijanja se pružaju na u tri stambeno-poslovne zgrade koje imaju sustav centralnog grijanja samo za stanove i poslovne prostore u tim zgradama. Broj korisnika priključenih na gradsko centralno grijanje je 307 korisnika u stambenom prostoru i 87 korisnika poslovnih prostori.

U podnesku se dalje navodi da JP Komunalno kao jedini isporučitelj toplotne energije u Žepču, nema zaključene ugovore sa korisnicima centralnog grijanja nego se primjenjuje „Ugovor po pristupu“. Osnov za zasnivanje pretplatničkog odnosa je popunjen Zahtjev za priključenje na instalacije centralnog grijanja od strane korisnika.

Sukladno sa Odlukom Općinskog vijeća Žepče o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem je definirano da se korisnici usluge sa centralnog grijanja mogu isključiti privremeno i trajno.

Trajno isključenje je moguće samo za cijele objekte, odnosno za objekte koji čine jednu zasebnu energetska cjelinu. Nije moguće isključenje samo jednoga dijela objekta ukoliko to dovodi do ugrožavanja kvalitete grijanja ostalih korisnika grijanja u istome objektu. Ukoliko se dio objekta koji se želi isključiti sa grijanja nalazi na takvoj poziciji da isključenje tog dijela objekta ne utječe na kvalitetu grijanja ostalih korisnika, taj dio objekta se može trajno isključiti sa instalacija grijanja.

Privremeno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog: nepredviđenih događaja u prostorijama potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl.); većih radova na održavanju kućnih instalacija; preuređenja ili proširenja kućnih instalacija; i u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

Uz podnesak su dostavljeni slijedeći propisi: Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekata sa instalacija centralnog grijanja, Odluka o zagrijavanju stambenog prostora daljinskim grijanjem i Cjenovnik komunalnih usluga.

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je sukladno sa člankom 32. stavak (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-01-26-2-015-2/21 od 15.09.2021. godine (u daljnjem tekstu: Zaključak), protiv gospodarskog subjekta JP "Komunalno" d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72230 Žepče, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. Zakona o konkurenciji.

Sukladno sa člankom 33. stavak (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, dana 15.09.2021. godine aktom broj: UP 01-26-2-015-6/21, dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje.

Traženi odgovor na Zaključak, privredni subjekt je dostavio dana 04.10.2021. godine podneskom broj: UP 01-26-2-015-7/21 navodeći slijedeće:

- Zakon (Sl. Novine FBiH broj: 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) člankom 2. stavak 1. navedenog Zakona propisano je da su javna poduzeća, u smislu ovog zakona, pravne osobe upisane u sudski registar kao gospodarsko društvo koje obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa (energetika, komunikacije, komunalne djelatnosti, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravna osoba definirana kao javno poduzeće posebnim propisom.
- Zakon o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZE-DO kantona“ broj: 17/08) određuje, između ostalog, koje su to komunalne djelatnosti na području tog kantona, način obavljanja i financiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti.
- Da je člankom 6. zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona propisano da općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti, pod koje spada i djelatnost opskrbe toplotnom energijom, koju može obavljati strana i domaća pravna i fizička osoba, dok je člankom 8. stavak (3) propisano da općina može povjeriti komunalnu djelatnost navedenim subjektima polazeći od prirode komunalne djelatnosti i uvjeta i potreba jedinica lokalne samouprave u skladu sa Zakonom.

- Da je člankom 9. stavak (1) Zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona propisano da općina za obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti koje se financiraju iz njenog proračuna obvezno povjerava javnim poduzećima komunalnih djelatnosti, koje je odlukama općinskog vijeća formirala za obavljanje tih komunalnih djelatnosti, dok je stavkom (2) istog članka propisano da ukoliko javno komunalno poduzeće ne posjeduje odgovarajuće tehnološke i ekonomske uvjete za obavljanje povjerenih komunalnih djelatnosti, odnosno dijela pojedinih komunalnih djelatnosti, obavljanje tih djelatnosti može se povjeriti drugoj pravnoj osobi.
- Da se komunalna usluga može uskratiti korisniku pod uvjetom da to tehničke mogućnosti dozvoljavaju i da se isključenjem ne ugrožavaju drugi korisnici komunalnih usluga, odnosno korisnik ne može otkazati korištenje komunalne usluge ako to tehničke mogućnosti ne dozvoljavaju, odnosno ako bi se time ugrozio kvalitetu korištenja i standard drugih korisnika.
- Da je odlukom o organizovanju i osnivanju Javnog poduzeća „KOMUNALAC“ Žepče, broj: 01-023-136/90 od 13.04.1990. godine objavljene u „Službenom glasniku općine Žepče“ broj: 3/90, Skupština općine Žepče, osnovala Javno komunalno poduzeće „KOMUNALAC“ Žepče, sa sjedištem u Žepču u ulici Željeznička br. 3, a koje se Odlukom Općinskog vijeća Žepče broj: 01-25-42/06 od 23.05.2006. godine organizira u obliku JAVNOG PODUZEĆA „KOMUNALNO“ društvo sa ograničenom odgovornošću Žepče, sa sjedištem u Žepču, ul. Željeznička br.3, općina Žepče, br. OPU-IP:170/2011 od 17.06.2011. godine, upisano u registar gospodarskih društava Općinskog suda u Zenici MBS:43-01-0412-11 (stari broj 1-708), JIB broj: 4218213900005.
- Da su organi upravljanja poduzećem određeni Statutom JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče i to: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju.
- Da je Općinsko vijeće općine Žepče donijelo Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine, dok je Nadzorni odbor JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče dana 08.09.2015. godine pod brojem. 1677/15 donio Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja.
- Da je člankom 16. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine propisano da trajno odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetsku cjelinu). Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključiti iz sustava grijanja. Obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrše na temelju pretpostavke sa su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, isključenje bilo kojeg dijela objekta (stana ili poslovnog prostora) utječe na temperaturni balans i opskrbu toplotnom energijom drugih potrošača u objektu. Iz tog razloga distributer neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog, nego samo isključenje objekta kao cjeline.
- Da su člankom 2. i 3. Pravilnika o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine propisani identični uvjeti za trajno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, kao što je to već i navedeno u Odluci o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem.

- Da je Općina Žepče poslove iz oblasti komunalne djelatnosti, pa tako i proizvodnju isporuke toplotne energije povjerila JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče. U vlasništvu općine Žepče je kotlovsko postrojenje, a dovodni distributivni cjevovod je u vlasništvu JP „Komunalno“ Žepče. Navedena kotlovnica i cjevovod toplovoda izgrađeni su 1986. godine, kao centralni sustav zagrijavanja sa jednim proizvođačem toplotne energije i jednim distributerom. Na ovako izgrađenom sustavu ne postoji mogućnost uvođenja više proizvođača toplotne energije i više ditributera toplotne energije. Poslijeratna izgradnja stambeno-poslovnih objekata u užem jezgru Općine Žepče nije spojena na navedeni sustav centralnog grijanja kojim gospodari JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče, već isti imaju individualno zagrijavanje – vlastite kotlovnice, tako da se ne može smatrati da je JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče jedini proizvođač i isporučitelj toplotne energije u Općini Žepče.

- Da sa korisnicima usluga centralnog grijanja nemaju zaključene Ugovore zbog prateće problematike vezane za potpisivanje/nepotpisivanje ugovora, sukoba na relaciji stanar/podstanar, a uzimajući u prilog stav suda izražen u sudskim presudama u kojima je sud stanovišta da se ovdje radi o ugovoru po pristupu, jer obveza plaćanja grijanja nastaje primanjem usluge, a ne potpisivanjem ugovora u pismenoj formi.

- Da Općina Žepče postupa sukladno sa svojim regulativnim ovlastima kod uređenja uvjeta isporuke toplotne energije za zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem sukladno sa Zakonom o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona i da navedena Odluka tretira sve korisnike grijanja Općine Žepče bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, te da nikako nema vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Općine Žepče.

- Da odredbe članka 16. koje se odnose na trajno isključenje korisnika imaju zakonsko uporište i iste su sukladne sa člankom 13. stavak (3) i (4) Zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona i da je ispravno donesen Pravilnik o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine kao i njegove odredbe koje reguliraju uvjete i razloge trajnog isključenja, a tako i postupanje JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče prema podnositeljima zahtjeva za isključenje grijanja zasebnih stanova iz objekta kolektivnog stanovanja.

2. Pravni okvir postupka

Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u smislu članka 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima („Službene novine TK“ broj 11/05, 7/07, 8/12 i 14/13) (u daljnjem tekstu: Zakon o komunalnim djelatnostima), Zakona o zaštiti potrošača Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 25/06 i 88/15) (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti potrošača u BiH), Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine i Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine.

Konkurencijsko vijeće sukladno sa člankom 43. stavak (7) Zakona u svrhu ocjene danog slučaja može koristiti sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske komisije.

3. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne značajke, kvalitetu, namjenu, cijenu ili način uporabe.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavne usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Člankom 4. stavak (1) točka 3) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da se pod opskrbu toplotnom energijom podrazumjevaju poslovi proizvodnje i distribucije toplotne energije (pare, vrelе vode, tople vode, sanitarne tople vode i sl.) mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil ili zajednički mjerni instrument kod objekata kolektivnog stanovanja, odnosno mjerni instrument korisnika.

Člankom 2. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. je predviđeno da je zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora u Žepču daljinskim grijanjem komunalna djelatnost od posebnog značaja za Općinu Žepče, te da obavljanje te djelatnosti vrši javno poduzeće kojem je, sukladno sa zakonom kojim je uređena oblast komunalnih djelatnosti, nadležni organ povjerio obavljanje ove djelatnosti.

Gospodarski subjekt JP Komunalno d.o.o. Žepče je registriran za djelatnost distribucije toplotne energije koju i obavlja, te je na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku odredilo mjerodavno tržište proizvoda distribucija/opskrba toplotnom energijom.

Obzirom da se opskrba toplotnom energijom vrši na području Općine Žepče, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu je utvrđeno kao zemljopisno područje Općine Žepče.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište distribucije/opskrbe toplotnom energijom na području Općine Žepče.

4. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranaka u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:

Cjenovnik komunalnih usluga

Cjenovnik komunalnih usluga je prihvaćen od strane Općinskog vijeća Žepče Odlukom broj 01-23-50/16 donesenom na 34. sjednici Općinskog vijeća održanoj 31.03.2016 godine, a u isti su unešene sve naknadne izmjene proizašle iz Odluka Općinskog vijeća Žepče koje su donesene u 2018., 2019., i 2020. godini.

Člankom 2. Cjenovnika su propisane cijene komunalnih usluga po vrstama na mjesečnoj razini, pa su tako propisane i cijene usluge grijanja.

1. Usluga centralnog grijanja stambeni prostor:

- m² po cijeni od 2,93 KM
- MWh cijeni od 122,85 KM + 5% paušala na površinu po cijeni od 2,00 KM
- 2. Usluga centralnog grijanja za poslovne prostore:
 - m² po cijeni od 5,47 KM
 - MWh cijena od 169,65 KM + 5% paušala na površinu po cijeni od 4,68 KM
- 3. Usluga centralnog grijanja za privremeno nekorištene prostore (privremeno isključene) za stambene i poslovne prostore po m²:
 - 30% od pune cijene grijanja

Sukladno sa člankom 7. Cjenovnika za korisnike usluge koji nemaju ugrađene kalorimetre, temelj za obračun utrošene toplotne energije je površina zatvorenog prostora (bez površine balkona, lođa i terasa) utvrđena Ugovorom o kupoprodaji stana, Izvodom iz knjige položenih ugovora, Ugovorom o komunalnim uslugama, bez obzira da li je zatvorena površina opskrbe grejnim tijelom ili ne. Površina stana se uvećava za 5 m² ukoliko je bojler za sanitarnu vodu priključen na instalacije centralnog grijanja.

ODLUKA o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem:

Općinsko Vijeće Žepča je na 26. sjednici održanoj 30.05.2019. godine donijelo Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 (u daljnjem tekstu Odluka).

Sukladno sa člankom 1. Odluke uređuju se uvjeti izgradnje, rekonstrukcije i održavanja objekata daljinskog grijanja stambenog i poslovnog prostora u Žepču, isporuka i korištenje toplotne energije i međusobni odnosi subjekata u procesu zagrijavanja prostora daljinskim grijanjem.

Zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora u Žepču daljinskim grijanjem je komunalna djelatnost od posebnog značaja za Općinu Žepča, prema članku 2. Odluke.

Člankom 4. Odluke je propisano da je trenutni proizvođač toplotne energije JP „Komunalno“ d.o.o Žepče, te da u ovisnosti od okolnosti i situacije u budućnosti, proizvođač može biti i drugi pravni subjekat o čemu odluku donosi Općinsko vijeće Žepče. Distributer i isporučitelj toplotne energije je JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče. Potrošači su sve fizičke i pravne osobe koja koriste toplotnu energiju iz toplovodne mreže za zagrijavanje prostora i pripremu potrošne vode.

Člankom 16. Odluke je propisano privremeno i trajno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja kako slijedi:

„Distributer u tijeku sezone grijanja mora isporučiti potrebne količine toplotne energije prema dogovorenom režimu rada toplovodnog sustava, a Potrošač je dužan da preuzme ugovorene količine toplotne energije osim u slučaju privremenog ili trajnog odustajanja od obveza preuzimanja toplotne energije.

PRIVREMENO ISKLJUČENJE objekata sa instalacija centralnog grijanja odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog:

- nepredviđenih događaja u prostorijama Potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl);
- većih radova na održavanju kućnih instalacija;
- preuređenja ili proširenja kućnih instalacija;
- u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

Privremeno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja moguće je samo izvan sezone grijanja. Zahtjev za isključenje se podnosi najkasnije do 01.09. tekuće godine.

Maksimalno vrijeme privremenog isključenja može trajati 12 mjeseci.

Za privremeno isključenje dijela objekta sa instalacija centralnog grijanja podnosi se zahtjev, plaća se propisana taksa i troškovi isključenja.

Privremeno isključenje sa instalacija centralnog grijanja Distributer će odobravati samo za objekte koji se ne koriste (niko ne boravi u objektu).

Nije moguće privremeno isključiti dio objekta (soba, hodnik i sl.).

Prije isključenja Potrošač je dužan izmiriti cjelokupan dospjeli dug na ime troškova grijanja.

Za vrijeme privremenog prestanka preuzimanja toplotne energije Potrošač je obavezan da plaća naknadu stalnih troškova isporučitelju toplotne energije u iznosu 30 % redovne cijene grijanja (izuzev ako je razlog privremenog isključenja viša sila (požar, poplava, eksplozija i sl.).

Privremeno isključenje se vrši na najpogodniji način (blokiranjem zapornih ventila na ulazu u objekt, blindiranjem cjevovoda, zatvaranjem ulaznih ventila na grejnim tijelima uz postavljanje plombe Distributera ili fizičkim uklanjanjem grejnih tijela).

Fizičko isključenje vrše isključivo radnici Distributera.

Troškove isključenja plaća Potrošač uz taksu za isključenje sa grijanja.

Privremeno isključen Potrošač je odgovoran za svu eventualnu štetu koja nastane zbog privremenog isključenja (smrzavanje i pucanje cjevovoda, izlivanje tople vode ili bilo koja druga šteta nastala zbog privremenog isključenja).

Privremeno isključen Potrošač je obavezan omogućiti isporučitelju grijanja povremen pristup unutar privremeno isključenog objekta u cilju kontrole instalacija grijanja.

Ukoliko Potrošač ne omogući kontrolu instalacija grijanja ili se utvrdi da je Potrošač bez znanja isporučitelja izvršio priključenje na instalacije centralnog grijanja, bit će mu obračunata puna cijena za cijeli period od dana privremenog isključenja do dana otkrivanja neovlaštenog priključivanja.

TRAJNO odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetsku cjelinu).

Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključivati iz sustava grijanja.

Obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrše na temelju pretpostavke da su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, isključenje bilo kojeg dijela objekta (stana ili poslovnog prostora) utiče na temperaturni balans i opskrbu toplotnom energijom drugih Potrošača u objektu. Iz tog razloga distributer neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline.

Isključenje cijelog objekta sa instalacija centralnog grijanja moguće je samo izvan sezone grijanja.

Za trajno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja podnosi se zahtjev, plaća se propisana taksa i troškovi isključenja.

Zahtjev za isključenje sa instalacija centralnog grijanja se podnosi najkasnije do 01.09. tekuće godine.

Prije isključenja Potrošač je dužan izmiriti cjelokupan dospjeli dug na ime troškova grijanja. U slučaju da objekt ima više potrošača, trajno isključenje se neće odobriti dok svi potrošači ne izmire svoja dugovanja.

Nakon trajnog isključenja isporučitelj toplotne energije nije u obavezi da čuva kapacitet potreban za snabdijevanje toplotnom energijom predmetnog objekta.

U slučaju podnošenja zahtjeva za ponovnim priključenjem objekta na instalacije centralnog grijanja primjenjuju se sva pravila kao za nove Potrošače koji se prvi put pojavljuju kod isporučitelja toplotne energije.

Troškove privremenog i trajnog isključenja i priključenja snosi Potrošač.

Distributer je dužan u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Pravilnik o isključenju sa instalacija centralnog grijanja u kome će detaljnije definirati uvjete i postupak privremenog i stalnog isključenja.

Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja

Sukladno sa člankom 18. Statuta JP Komunalno d.o.o Žepče (Prečišćeni tekst), broj: OPU-IP: 241/2013 od 05.08.2013.godine, obrađen od strane notara Gordane Nalić sa sjedištem u Žepču, Nadzorni odbor JP "Komunalno" d.o.o Žepče je na 28. sjednici održanoj dana 08.09.2015.godine donio Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja (u daljnjem tekstu: Pravilnik)

Stalno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, prema članku 2. Pravilnika, odobrava se isključivo za cijeli objekt ili za dio objekta ukoliko za to postoje tehničke mogućnosti i ukoliko se sa time ne remeti opskrba toplotnom energijom drugih potrošača u tom objektu.

Sukladno sa člankom 3. Pravilnika, obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrše na temelju pretpostavke da su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, jasno je da isključenje bilo kojeg dijela objekta utječe na opskrbu toplotnom energijom drugih potrošača u objektu, pa iz tog razloga JP "Komunalno" d.o.o. Žepče neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline.

Privremeno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, sukladno sa člankom 11. Pravilnika, odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog:

- a) nepredviđenih događaja u prostorijama potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl.);
- b) većih radova na održavanju kućnih instalacija;
- c) preuređenja ili proširenja kućnih instalacija;
- d) u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

U slučaju privremenog isključenja zbog gore navedenih razloga pod točkama b) i c), radove je potrebno izvršiti u roku od 30 dana od dana privremenog isključenja s tim da se ponovno uključenje treba izvršiti prije početka sezone grijanja (prije 01.09. tekuće godine).

Ukoliko potrošač kojem je omogućeno privremeno isključenje sa grijanja ne podnese pismeni zahtjev za ponovno uključenje istog do 01.09. tekuće godine, isporučitelj toplotne energije će istog automatski s početkom grejne sezone uvrstiti kao potrošača usluge grijanja i smatraće se da je u potpunosti izvršio sve radnje iz točki b) i c) člana 11. ovog Pravilnika zbog kojeg mu je i omogućeno privremeno isključenje, tako da ne podnošenje zahtjeva za ponovnim uključanjem grijanja od strane potrošača tj. njegov propust navedene radnje, ne može biti temelj za nefakturisanje usluge grijanja istom, niti ga to oslobađa od plaćanja navedene usluge.

Sukladno sa člankom 15. Pravilnika, privremeno isključenje sa instalacija centralnog grijanja JP "Komunalno" će se odobravati samo za objekte koji se ne koriste (niko ne boravi u objektu).

Kao dokaz da niko ne boravi u objektu, podnositelj zahtjeva je dužan da prilikom podnošenja istog u prilogu dostavi Obavještenje o odjavi prebivališta sa adrese iz objekta za koji traži privremeno isključenje grijanja, izdano od strane MUP ZDK, Žepče.

Isporučitelj toplotne energije zadržava pravo da pored gore navedenog dokaza odjave adrese prebivališta podnositelja zahtjeva, traži i druge dokumente od istog ukoliko su mu ti dokumenti neophodni za utvrđivanje nekog činjeničnog stanja, te da neposrednim uvidom u prostorije objekta provjeri činjenično stanje.

Za vrijeme privremenog prestanka preuzimanja toplotne energije potrošač je obvezan da plaća naknadu stalnih troškova isporučitelju toplotne energije u iznosu 30 % redovne cijene grijanja (izuzev ako je razlog privremenog isključenja viša sila (požar, poplava, eksplozija i sl.), sukladno sa člankom 19. Pravilnika.

Konkurencijsko vijeće na temelju navedenog zaključuje:

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Komunalno d.o.o. Žepče jedini gospodarski subjekt koji vrši isporuku toplotne energije sustavom daljinskog grijanja, i da je zona toplifikacije definirana kao uži dio grada Žepče gdje spadaju svi kolektivni stambeni objekti i dio individualnih stambenih objekata, te je neosporan njegov vladajući položaj u smislu člana 9. Zakona o konkurenciji.

Sukladno sa člankom 10. stavak (1) Zakona o konkurenciji, zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više privrednih subjekata na mjerodavnom tržištu. Zlouporaba vladajućeg položaja, sukladno sa odredbama članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, posebno se odnosi na zaključivanje sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o zaštiti potrošača koji u članku 33. stavak (2) kaže da ekonomske usluge od općeg interesa u koje spada isporuka toplotne energije su u režimu ugovornog odnosa i naknada za iste se plaća na temelju stvarnih isporuka očitanih na brojilu potrošača. Naime, raskidom ugovora prestaju postojati obveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora jednoj strani nameće dodatna obveza u smislu neograničenog trajanja plaćanja usluge koja ne postoji.

Dakle, ukoliko pružatelj usluga, u konkretnom slučaju gospodarski subjekt JP Komunalno d.o.o. Žepče utvrdi kako su ispunjeni svi uvjeti za isključenje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između pružatelja usluge i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obvezan i prestanak svih financijskih obveza korisnika prema JP Komunalno d.o.o. Žepče.

Međutim, spornim odredbama Odluke, odnosno Pravilnika, dana je mogućnost korisnicima da pod određenim uvjetima ne koriste toplotnu energiju iz sustava daljinskog grijanja i da raskinu ugovor uz prethodnu suglasnost gospodarskog subjekta JP Komunalno d.o.o. Žepče ali bi korisnik i dalje nastavio plaćati određeni fiksni iznos troškova za uslugu koju praktično ne koristi što znači da:

JP Komunalno d.o.o. Žepče je, primjenom odredbi navedene Odluke odnosno Pravilnika, zloupotrijebio vladajući položaj, nametnuvši dodatni uvjet korisniku svoje usluge koji i kada su ispunjeni uvjeti za privremeno isključenje korisnika sa mreže i želi istu da otkaže, mora nastaviti sa plaćanjem financijske obveze.

Raskidom ugovornog odnosa prestaju postojati i obveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora nameću dodatne obveze, što u konkretnom slučaju znači – trajanje plaćanja usluge koja se ne koristi, što jasno i nedvosmisleno predstavlja

nametanje dodatnih uvjeta, a što je prema odredbama Zakona o konkurenciji zabranjeno, odnosno predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja prema članku 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Osporena odredba članka 16. Odluke glasi:

Trajno odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetsku cjelinu).

Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključivati iz sustava grijanja.

i osporene odredbe članova 2. i 3. Pravilnika glase:

Stalno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja odobrava se isključivo za cijeli objekat ili dio objekta ukoliko za to postoje tehničke mogućnosti...

„JP Komunalno Žepče neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline“.

predstavljaju odredbe koje su u suprotnosti sa Zakonom o konkurenciji iz razloga što:

Konkurencijsko vijeće dalje smatra da članak 16. Odluke, odnosno članak 15. Pravilnika, kojom se utvrđuje maksimalno vrijeme trajanja privremenog isključenja na 12 mjeseci kao i uvjet da će se odobrenje za privremeno isključenje odobravati samo za objekte koji se ne koriste, predstavljaju restriktivne odredbe koje su u suprotnosti za odredbama Zakona o konkurenciji iz razloga što korisnik usluga ni u kojem slučaju ne smije biti ograničen izborom načina na koji će zagrijavati vlastitu stambenu jedinicu.

Također, Konkurencijsko vijeće je u svojim već usvojenim predmetnim rješenjima a koji se odnose na isključivanje korisnika sa sustava centralnog gradskog grijanja (Rješenje broj: UP-03-26-2-047-18/18 od 21.03.2019. godine i Rješenje broj: UP-03-26-2-018-30/19 od 28.05.2020. godine), prikupljalo podatke od gospodarskih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, gdje je analizom dostavljenih podataka utvrdilo da isti ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su korisnici privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, odnosno nakon isključivanja sa mreže opskrbe električnom energijom.

Na temelju svega navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je JP Komunalno d.o.o. Žepče primjenom navedene Odluke odnosno Pravilnika, povrijedilo odredbe Zakona o konkurenciji zlouporabom vladajućeg položaja na tržištu distribucije toplotne energije u Općini Žepče, na način da uvjetuje drugu stranu da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, sukladno sa člankom 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točki 1. izreke ovog Rješenja.

5. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zlouporabi vladajući položaj na način propisan odredbama članka 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te duljinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona o konkurenciji.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je JP Komunalno d.o.o. Žepče zlouporabilo vladajući položaj, iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 5.000,00 KM (pettisuća i 00/100 KM), što predstavlja (..)*¹ % ostvarenog prihoda iz 2020. godine, koji je iznosio (..)* KM.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu članka 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 3. i 4. izreke ovog Rješenja.

6. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

dr.sc. Amir Karalić

¹ <8.<9+ - podaci predstavljaju poslovnu tajnu